

ปัญหาเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

PROBLEMS WITH THE DEATH PENALTY UNDER THE MILITARY PENAL CODE¹

ร้อยเอก ภูดิท ว่องทรงเจริญ²

1. บทนำ

การลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิต นับว่าเป็นการลงโทษที่เก่าแก่และรุนแรงที่สุด ในการที่จะใช้สำหรับลงโทษต่อผู้กระทำความผิด หรืออาชญากร โดยมีการนำมาใช้ปฏิบัติในสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยอดีต ตามหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร จากกฎหมายตราสามดวง อันเป็นกฎหมายที่ใช้มาตั้งแต่ในยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา หรือกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน คือประมวลกฎหมายอาญา โดยมุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อแก้แค้นทดแทน ให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำลงไป โดยโทษประหารชีวิตนั้นเป็นบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอาญาที่รุนแรง และเป็นวิธีการที่เด็ดขาดต่อผู้กระทำความผิดอาญาในลักษณะอุกฉกรรจ์ และเป็นภัยร้ายแรงต่อผู้คนในสังคม

ในอดีตนับตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น วิธีการประหารชีวิตมีการใช้ในหลายรูปแบบ เช่น การจูดไฟเผาทั้งเป็น การเอาขวานจามอกผ่าออก ทั้งเป็นแล้วแหกอกออกจากกัน การตัดศีรษะ เป็นต้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2451 (ร.ศ. 127) ได้มีการใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะอย่างเดียว การปรากฏตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 13 และในปี พ.ศ. 2477 ได้มีการแก้ไขกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 13 โดยเปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตจากการตัดศีรษะ มาเป็นการเอาไปยิงเสียชีวิตและมีการเปลี่ยนแปลงครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยเปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตจากการใช้ปืนยิงหรือยิงเป่ามาเป็นการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย

สำหรับวิธีการประหารชีวิตแก่ทหารที่กระทำความผิดและถูกศาลทหารพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญาทหารยังคงใช้วิธีการยิงเสียชีวิต โดยผู้ศึกษา

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากสารนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ซึ่งได้ผ่านการสอบสารนิพนธ์เรียบร้อยแล้ว

² นักศึกษาปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

มีความเห็นว่า การกำหนดโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร (ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 6 บัญญัติว่า ผู้ใดต้องคำพิพากษาศาลทหาร ให้ลงอาญาประหารชีวิต ท่านให้เอาไปยิงเสียให้ตาย) ที่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่ 1 เมษายน ร.ศ. 131 เป็นต้นมา ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น เนื่องจากทหารเป็นผู้ถืออาวุธร้ายแรงได้โดยเปิดเผย มีโอกาสในการกระทำความผิดได้ง่ายกว่าคนธรรมดาสามัญ จึงต้องมีการบัญญัติบทกฎหมายเพื่อป้องกันการทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นได้ง่ายนี้ไว้ จะเห็นได้ว่าโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญากับโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหารในปัจจุบันมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ตามประมวลกฎหมายอาญาโทษประหารชีวิต คือ วิธีการยิงหรือสารพิษ ส่วนตามกฎหมายอาญาทหารโทษประหารชีวิต คือ การยิงให้ตาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติให้ บุคคลย่อมเสมอภาคกันในทางกฎหมาย อันแสดงถึงการได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายรวมถึงการได้รับโทษทางกฎหมาย ย่อมต้องเสมอภาคและเท่าเทียมกัน แต่ก็มีข้อบัญญัติที่ได้จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม เท่านั้น ซึ่งเป็นข้อยกเว้นเฉพาะ บางบทกฎหมาย และได้บัญญัติให้ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ ซึ่งตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับการเสมอภาคกันในกฎหมาย และการมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงบุคคลที่เป็นทหาร ตำรวจและข้าราชการอื่น ๆ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปด้วย และประการสำคัญ คือ การลงโทษ ด้วยวิธีการที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้เลย จากบทบัญญัติดังกล่าวโทษทางอาญาที่บุคคลจะพึงได้รับ จึงต้องเป็น โทษและวิธีการลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่นอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน แต่เมื่อนำโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา มาเปรียบเทียบกับโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหารแล้ว พบว่า มีความไม่เสมอภาคกัน กล่าวคือ โทษประหารชีวิตเหมือนกันแต่วิธีการประหารชีวิตแตกต่างกัน ตามประมวลกฎหมายอาญาให้ประหารชีวิตด้วยวิธีการยิงหรือสารพิษให้ตายแต่ตามประมวลกฎหมายอาญาทหารกำหนดให้ใช้วิธีการยิงเสียให้ตาย ซึ่งการใช้โทษประหารชีวิตด้วยวิธีการยิงให้ตายนั่น ถือว่าเป็นการกระทำที่ทรมาน ทารุณกรรม และโหดร้ายต่อผู้ได้รับ โทษ ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะปรับปรุงแก้ไขวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหารให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน และเพื่อให้เป็นไปตามหลักความเสมอภาคความเท่าเทียมกันตามกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งบุคคลทั่วไปพึงได้รับและเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ ย่อมต้องมีการอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมและมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นภายในสังคมนั้น ๆ ด้วยเหตุที่มนุษย์ไม่สามารถอาศัยอยู่เพียงลำพังโดยปราศจากสังคมได้ และการที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข จำต้องมีกฎเกณฑ์เพื่อให้บุคคลภายในสังคมได้ประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในกฎ ระเบียบ ที่กำหนดขึ้นมานั้น หากมีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าวของสังคมแล้ว ย่อมต้องได้รับโทษและโทษนั้นต้องทำให้เกิดผลเสียแก่ผู้ฝ่าฝืน

2.1 ลักษณะทั่วไปของโทษ

โทษเป็นวิธีการบังคับที่รัฐ ใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอาญา ในสมัยก่อนจะเป็นการกระทำตอบของชุมชนที่กระทำต่อผู้ที่ทำลายความสงบสุขและความมั่นคงของชุมชนนั้น เมื่อชุมชนมีสภาพเป็นบ้านเมืองซึ่งการกระทำตอบนั้น คือ ผลร้ายที่ศาลหรือผู้พิพากษากำหนดให้ปฏิบัติต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพราะผู้นั้นได้กระทำความผิดขึ้น เพื่อแสดงว่าชุมชนไม่ประสงค์ให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้นภายในชุมชน ลักษณะทั่วไปของโทษมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.1 โทษต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยมาจากสุภาษิตที่กล่าวว่า “ไม่มีกฎหมายก็ไม่มีความคิดและไม่มีโทษ” (Nullum crimen nulla poena sine lege) ซึ่งศาลไม่สามารถตั้งความคิด ตั้งโทษและกำหนดโทษได้ การกำหนดให้ลงโทษทางอาญาต้องเป็นองค์กรของรัฐซึ่งใช้อำนาจตุลาการและต้องทำเป็นคำพิพากษา³ แต่หากเป็นการกระทำโดยองค์กรหรือบุคคลอื่นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายหรืออำนาจอื่นใดก็ตามถ้าไม่ใช่ตุลาการแล้วการกระทำนั้นไม่เป็นการลงโทษทางอาญา

2.1.2 โทษต้องเป็นไปโดยเสมอภาค (La egalite des peines) เมื่อโทษต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและกฎหมายย่อมใช้แก่บุคคลทุกคนอย่างเสมอภาคกัน โทษจึงต้องเสมอภาคกันแก่ผู้กระทำความผิดอย่างเดียวกันไปในตัวแต่ทั้งนี้หมายความว่าเฉพาะความเสมอภาคกันในทางกฎหมายเท่านั้น

2.1.3 โทษต้องเป็นการเฉพาะตัวบุคคล (La personalite des peines) โทษที่จะใช้ลงแก่บุคคลผู้กระทำความผิดนั้น เป็นโทษเฉพาะตัวบุคคลนั้น ๆ ความประสงค์ของการลงโทษต้องเป็นการตอบแทนการกระทำความผิดของผู้กระทำ อันมีลักษณะดำเนินผู้ถูกระทำว่าได้กระทำในสิ่งที่ไม่สมควรในสังคมและไม่ควรกระทำอีก

³ จิตติ ดิงศภัทย์. (2555). กฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: เเนติบัณฑิตยสภา. หน้า 1014.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1015.

2.2 ความมุ่งหมายของการลงโทษประหารชีวิต

การประหารชีวิตผู้กระทำความผิดในสมัยโบราณมีลักษณะเป็นการแก้แค้นของผู้มีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองซึ่งกระทำต่อผู้กระทำความผิด การแก้แค้นดังกล่าว ทำให้มนุษย์พยายามคิดค้นวิธีการประหารชีวิตด้วยวิธีการที่แปลกใหม่เพื่อให้เป็นที่สนใจของสาธารณชน โดยวิธีการประหารชีวิตมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อหาวิธีการในการประหารชีวิตที่เจ็บปวดและก่อให้เกิดความทรมานแก่ผู้กระทำความผิดมากที่สุดเพราะในแต่ละชุมชนย่อมต้องการแสดงให้เห็นว่าการประหารชีวิตของตน มีความเด็ดขาดและทันสมัยกว่าชุมชนอื่น ๆ สำหรับในปัจจุบันความรู้สึกลอยลางแก้แค้นได้ผ่อนคลายลง วิธีการประหารชีวิตในรูปแบบที่ทารุณกรรมและทรมานก็ได้ผ่อนคลายลงด้วยเช่นกัน ซึ่งความมุ่งหมายของการลงโทษประหารชีวิตที่สำคัญ มีดังนี้⁵

2.2.1 การลงโทษประหารชีวิตเพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครอง ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2.2.2 การลงโทษประหารชีวิตเพื่อเป็นการยับยั้งการกระทำความผิดทำให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวต่อโทษทัณฑ์และเป็นการข่มขืนใจผู้กระทำความผิดให้เกิดความกลัวยิ่งกว่าการลงโทษโดยวิธีอื่น

2.2.3 การลงโทษประหารชีวิตเพื่อเป็นการตอบแทนแก้แค้น (Retribution) ในลักษณะชีวิตต่อชีวิต (Life for Life)

2.2.4 การลงโทษประหารชีวิตเป็นมาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีความรุนแรง

2.2.5 เพื่อเป็นการตัดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก (Incapacitation)

2.3 พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498

การจัดแบ่งประเภทของศาลทหารและ การกำหนดเขตอำนาจศาลทหาร สำหรับการ จัดแบ่งประเภทของศาลทหารนั้นหากจัดแบ่งแยกตามสถานการณ์ แล้วสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

- (1) ศาลในเวลาปกติ
- (2) ศาลทหารในเวลาไม่ปกติ
- (3) ศาลอาญาศึก

⁵ ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2541). นิติรัฐประศาสนศาสตร์อาชญากรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์. หน้า 2. อ้างถึงใน สิริภพ พูลเจริญ. (2548). เอกสารวิจัย การบังคับโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาศาลทหาร. โรงเรียนเหล่าทหารพระธรรมนูญ. หน้า 10 - 11

และสามารถใช้หลักเกณฑ์การแบ่ง โดยถือเอาชั้นศาลเป็นหลัก จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

(ก) ศาลทหารที่มี 3 ชั้น ซึ่งสามารถอุทธรณ์ฎีกาได้ คือ ศาลทหารในเวลาปกติ

(ข) ศาลทหารที่มีชั้นเดียว ซึ่งไม่สามารถอุทธรณ์ฎีกาได้ คือ ศาลทหารในเวลาไม่ปกติ และศาลอาญาศึก

2.3.1 ศาลทหารในเวลาปกติ

คือ ศาลทหารที่มีอยู่ในช่วงเวลาย่านเมืองสงบ ไม่มีศึกสงคราม อย่างเช่นในปัจจุบัน โดยศาลทหารในเวลาปกติที่จัดเป็นศาลชั้นต้นนั้น จำแนกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

(1) ศาลทหารกรุงเทพ เป็นศาลที่มีเขตอำนาจไม่จำกัดพื้นที่และไม่จำกัดชั้นของจำเลยนายทหารชั้นนายพลที่กระทำความผิดจะถูกพิจารณา ณ ศาลทหารกรุงเทพ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ทุกบทกฎหมายโดยไม่จำกัดของจำเลย

(2) ศาลมณฑลทหาร มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาได้ทุกบทกฎหมาย เว้นแต่คดีที่จำเลยมียศทหารชั้นนายพลหรือเทียบเท่า ปัจจุบันมีศาลมณฑลทหาร จำนวน 34 ศาล

(3) ศาลประจำหน่วยทหาร เป็นศาลทหารเฉพาะกิจ ไม่ใช่ศาลทหารที่มีลักษณะเป็นการถาวรดังเช่นศาลมณฑลทหาร หรือศาลทหารกรุงเทพ ศาลประจำหน่วย

2.3.2 ศาลทหารในเวลาไม่ปกติ

มีลักษณะเป็นศาลทหารชั้นเดียวที่อุทธรณ์หรือฎีกาไม่ได้แต่ไม่ใช่เป็นศาลที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่ โดยที่การพิจารณาพิพากษาคดียังคงให้ศาลทหารชั้นต้นที่มีอยู่ตามปกติเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณา เพียงแต่ว่ากระบวนการพิจารณากระทำในรูปแบบของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ คดีของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ คือ คดีที่การกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นในเวลาที่มีการรบ หรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก นอกจากนี้ องค์คณะตุลาการ อำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาคดียังมีลักษณะเหมือนกับศาลทหารในเวลาปกติ เพราะกฎหมายให้นำบทบัญญัติของศาลทหารในเวลาปกติ มาใช้กับศาลทหารในเวลาไม่ปกติโดยอนุโลม ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ.2498 มาตรา 38 และจำเลยในศาลทหารในเวลาไม่ปกติ สามารถแต่งตั้งทนายเพื่อต่อสู้คดีได้ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 55 วรรคสอง

สำหรับข้อแตกต่างกันของศาลทหารในเวลาปกติกับศาลทหารในเวลาไม่ปกติ คือ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 61 วรรคสอง

ดังนั้น ศาลทหารในเวลาปกติและศาลทหารในเวลาไม่ปกติ จึงเป็นศาลเดียวกัน หากแต่ความแตกต่างแห่งผลของคำพิพากษาเกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือฎีกานั้นเกิดจากกาลเวลาและสถานที่ที่ความผิดได้

2.3.3 ศาลอาญาศึก

ศาลอาญาศึก ศาลอาญาศึกสามารถจัดตั้งได้ ต่อเมื่อหน่วยทหารหรือเรือรบอยู่ใน ยุทธบริเวณ ซึ่งผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด ณ ที่นั้น ซึ่งมีกำลังทหารอยู่ในบังคับบัญชาไม่น้อยกว่า 1 กองพัน หรือเป็นผู้บัญชาในเรือรบป้อมหรือที่มั่นอย่างใด ๆ ของทหารหรือผู้ทำการแทน สามารถ แต่งตั้งตุลาการศาลอาญาศึกเพื่อพิจารณาคดีอาญาที่เกิดขึ้นเฉพาะในเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วย ทหารได้ ซึ่งศาลอาญาศึกเคยจัดตั้งขึ้นเมื่อครั้งประเทศไทย ส่งกองกำลังทหารไปร่วมรบที่ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยเกาหลีและประเทศเวียดนาม แต่ไม่เคยมีการจัดตั้งขึ้นภายในประเทศ หาก จะมีการจัดตั้งต้องมีการกำหนดพื้นที่ที่เป็นยุทธบริเวณ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้ กำหนด โดยผ่านความเห็นชอบจากสภากลาโหม ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503 มาตรา 23 อันจะส่งผลให้คดีอาญาทั้งหมดที่ง่วงที่เกิดขึ้นในยุทธ บริเวณ ต้องถูกพิจารณาคดีในศาลอาญาศึก โดยไม่จำกัดบุคคล ดังนั้น หากมีการกำหนดยุทธบริเวณ ภายในประเทศและมีการจัดตั้งศาลอาญาศึก จึงเป็นการตัดอำนาจของศาลพลเรือนโดยสิ้นเชิง

2.4 บทบาทของทหารกับศาลทหารในเวลาไม่ปกติ

2.4.1 บทบาทของทหารในการป้องกันประเทศ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 52 วางหลักไว้ว่า รัฐ ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขต ที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความ สงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการ ข้าราชการที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีกำลังทหารสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ ด้วย

รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้รัฐมีกำลังทหารในการพิทักษ์รักษาเอกราชและอธิปไตย ดำรงไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งประเทศไทยนับแต่อดีตถึงปัจจุบันมีการปกครองอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติมาโดยตลอด และใช้กำลังทหารสำหรับป้องกัน ประเทศชาติจากการรุกรานของข้าศึกศัตรู การสงครามสมัยก่อนมีความโหดเหี้ยมมากใช้อาวุธฆ่า ฟันกันในระยะประชิด การสงครามในอดีตการรบราฆ่าฟันในการทหารถือเป็นเรื่องปกติ เนื่อง ด้วยอาวุธยุทโธปกรณ์ยังไม่ได้มีการพัฒนาเท่าในยุคสมัยปัจจุบัน รวมถึงการรณรงค์ต่อต้านสงคราม

และองค์กรสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ยังไม่ถูกกล่าวถึงเท่าใดนัก แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ได้มีการกล่าวอ้างว่ามีการนำเชลยศึกไปทำการทดลองทางการแพทย์ด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เพื่อทดลองความรู้ทางการแพทย์ อันทำให้เกิดการณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชนขึ้นมา ทำให้สถานการณ์โลกในปัจจุบันการเกิดสงครามใหญ่ ๆ มีความเป็นไปได้น้อย ส่วนมากเป็นภัยก่อการร้าย รัฐธรรมนูญจึงวางหลักให้กำลังทหารมีไว้เพื่อพัฒนาประเทศในยามสงบด้วย

พระราชบัญญัติการจัระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 หมวดเรื่องการจัระเบียบการปฏิบัติราชการทหาร มาตรา 34 ได้วางหลักไว้ว่า

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อการรบ หรือการสงคราม การปราบปราม การกบฏ หรือเมื่อได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยความเห็นชอบของสภากลาโหม มีอำนาจกำหนดหน่วยงานแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทางทหารและกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ทางทหารได้ตามความเหมาะสมแก่การปฏิบัติภารกิจ

จากบทบัญญัติตามมาตรานี้ กระทรวงกลาโหมมีบทบาทและหน้าที่ในภาวะสงคราม การปราบปราม การกบฏ รวมถึงเมื่อมีการประกาศใช้กฎอัยการศึกด้วย กำลังทหารซึ่งสังกัดในกระทรวงกลาโหมจึงมีบทบาทในทุกด้านเมื่อประเทศอยู่ในสถานการณ์ไม่ปกติ ดังนั้นหากประเทศตกอยู่ในสถานการณ์ไม่ปกติ การปกครองบังคับบัญชากำลังทหาร ให้อยู่ในระเบียบวินัยในการศึกจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคงของชาติ ความสงบสุขของประชาชนและความอยู่รอดของประเทศชาติเป็นสำคัญ ทหาร จึงต้องอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ และปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด

ข้อมูลจากกองทัพบกซึ่งสังกัดอยู่ในกองบัญชาการกองทัพไทย ได้ทำการส่งกำลังพลไปเข้าร่วมปฏิบัติการซ้อมรบกับกองทัพของประเทศต่าง ๆ เช่น การซ้อมรบภายใต้รหัสปฏิบัติการ “Lightning Force Exercise 2019” ร่วมกับกองกำลังทหารบกภาคพื้นแปซิฟิกของกองทัพสหรัฐอเมริกา ณ เกาะฮาวาย หรือจัดตั้งหน่วย “Thai Horizontal Military Engineering Company” จำนวน 1 กองร้อย ไปปฏิบัติการฝึกในการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติร่วมกับกองกำลังทหารนานาชาติ ณ สาธารณรัฐชูดาน ซึ่งจะจบภารกิจในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2563 เป็นต้น ซึ่งเป็นปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ภายในประเทศซึ่งต้องดำรงไว้ด้วยวินัยทหารในการบังคับบัญชา

แต่ในยุคสมัยปัจจุบันนี้ ด้วยสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลก อาจประสบภาวะไม่ปกติ อันนำมาซึ่งภัยคุกคามความมั่นคงของประเทศได้เสมอ แต่การเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามยังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งซึ่ง

กองทัพไทยยังคงต้องมีความพร้อมตลอดเวลาและทุกสถานการณ์เช่นเดียวกัน ซึ่งหากมีสถานการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้น ศาลทหารในเวลาไม่ปกติย่อมต้องถูกกำหนดขึ้นเช่นเดียวกัน

2.4.2 การประหารชีวิตในสถานการณ์ไม่ปกติ

ในสถานการณ์ไม่ปกติ ทหารจะมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการปฏิบัติการกิจในห้วงเวลาดังกล่าว ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่มีความกดดันในด้านต่าง ๆ ทั้งจากข้าศึกศัตรู สถานการณ์การรบหรือด้านจิตใจ และในสถานการณ์ไม่ปกตินั้น ศาลทหารหรือศาลพลเรือนอาจมีสถานะเป็นศาลทหารในเวลาไม่ปกติได้ ตาม พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร หากมีทหารกระทำความผิดหรือพลเรือนผู้ใดกระทำความผิดและถูกพิจารณาพิพากษาคดีโดยศาลทหารในเวลาไม่ปกติให้ประหารชีวิต ย่อมต้องกระทำด้วยความเด็ดขาด ด้วยวิธีการที่มีความรวดเร็ว เพื่อลดภาระในการดูแลและเพื่อสามารถปฏิบัติการกิจต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติมากที่สุด ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 6 ให้ใช้วิธีการยิงให้ตาย แต่ทั้งนี้ วิธีการประหารชีวิตของศาลยุติธรรมในสถานการณ์ปกติ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 19 ให้ใช้วิธีการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย ไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับบุคคลพลเรือนที่ถูกพิพากษาประหารชีวิตโดยศาลทหารในเวลาไม่ปกติได้ ทำให้บุคคลพลเรือนที่ถูกพิพากษาคัดสินประหารชีวิตต้องใช้วิธีการยิงให้ตายเช่นเดียวกับทหาร

เมื่อพิจารณาถึงภารกิจของทหารในสถานการณ์ไม่ปกติ ซึ่งมีหลากหลายภารกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตามภูมิประเทศทางบก ทางอากาศ และในน่านน้ำ ซึ่งการจัดตั้งศาลทหารในเวลาไม่ปกติสามารถจัดตั้งได้ตามพระธรรมนูญศาลทหาร ทั้งนี้ บางภารกิจที่หน่วยทหารต้องปฏิบัตินั้นอาจมีระยะเวลายาวนาน การปกครองบังคับบัญชาทหารจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ หรือบางภารกิจต้องปฏิบัติในพื้นที่ทุรกันดารหรือทำการรบในต่างประเทศ หรือเรือรบทำการลาดตระเวนรบในน่านน้ำที่ห่างไกลจากอาณาเขตประเทศไทย หากมีผู้ใดกระทำความผิดที่ร้ายแรงหรืออุกฉกรรจ์เกิดขึ้น และการนำตัวผู้กระทำความผิดกลับมาพิจารณาพิพากษาคดีในศาลทหารที่อยู่ในที่ตั้งปกติไม่ได้ ย่อมต้องพิพากษาคดีตามศาลทหารในเวลาไม่ปกติที่จัดตั้งขึ้นในที่นั้น ทำให้การใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยวิธีการยิงนั้นจึงยังมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ในการประหารชีวิตในสถานการณ์ที่มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นดังกล่าว

3. ประเด็นปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1. พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับการประหารชีวิต

3.1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 5 บุคคลใด ๆ จะถูกทรมานหรือ ได้รับผลปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยหรือต่ำช้าไม่ได้ ข้อ 7 ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญาและจากการขยงให้เกิดการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติลำดับที่ 55 โดยเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) และได้เข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนแล้วจำนวน 7 ฉบับ จากทั้งหมด 9 ฉบับ ทำให้เกิดพันธะผูกพันในการปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีรวมไปถึงข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการประชุมระดับโลก ประกอบกับได้มีการนำสาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสนธิสัญญาดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 และปี พ.ศ. 2550 เพื่อให้มีผลบังคับใช้ในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนในชาติ สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้มีการนำสาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสนธิสัญญาดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 4

สำหรับ พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับโทษประหาร มีปรากฏในพิธีสารเลือกรับ ฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Right - ICCPR) และได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปี พ.ศ. 2532 ทำให้มีผลบังคับใช้ในระดับโลก โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะยกเลิกโทษประหารชีวิต เพื่อส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และพัฒนาสิทธิมนุษยชนที่ก้าวหน้า แต่ได้อนุญาตให้รัฐภาคีสามารถใช้โทษประหารได้ในภาวะสงครามในกรณีที่มีการประกาศข้อสงวนไว้ในช่วงที่ให้สัตยาบันหรือให้ภาคยานุวัติต่อพิธีสารรัฐใด ๆ ที่เป็นภาคีของกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองสามารถเข้าเป็นภาคีของพิธีสารได้

เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่ของสหประชาชาติ ได้มีมติให้ทำการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยประเทศไทย เป็น 1 ใน 48 ประเทศแรกที่ออกเสียงสนับสนุนปฏิญญาฉบับนี้ และยึดถือเป็นเอกสารหลักในด้านสิทธิมนุษยชนของประชาคมโลก โดยเฉพาะการเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานในการมีชีวิตของมนุษย์ ซึ่งปฏิญญาฉบับนี้ถือว่าการประหารชีวิต ผู้กระทำผิดเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานในการมีชีวิตของมนุษย์

3.1.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Convention on Civil and Political Right : 1966) ว่าด้วยการลงโทษประหารชีวิต ตามหลักการที่ได้ประกาศไว้ในกฎบัตรสหประชาชาตินั้นการยอมรับในศักดิ์ศรี แต่กำเนิด และสิทธิที่เท่าเทียมกันและไม่อาจเพิกถอนได้ของสมาชิกทั้งปวงของมนุษยชาตินั้นเป็นรากฐานของเสรีภาพความยุติธรรมและสันติภาพในโลกยอมรับว่า สิทธิเหล่านี้มาจากศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์ยอมรับว่าตามปรัชญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อุคมการณ์ที่ว่าเสรีชนอุปโภคเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพทางการเมืองและโดยปราศจากความกลัวและความต้อองการนั้น สามารถสัมฤทธิ์ผลหากมีการสร้างสภาวะซึ่งทุกคนจะอุปโภคสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองรวมทั้งสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมพิจารณาถึงพันธกรณีแห่งรัฐภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติที่จะส่งเสริมการเคารพและการยอมรับโดยสากลต่อสิทธิและเสรีภาพมนุษยชน

4. ปัญหาของวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

4.1 ปัญหาความล้าสมัยของวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร รัฐพึงมีหน้าที่ในการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 ซึ่งในกรณีนี้ นั่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการลงโทษประหารชีวิตด้วยวิธีการยิง ตามคำพิพากษาของศาลทหาร โดยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2560 จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญาทหาร ได้มีการแก้ไขเกี่ยวกับวิธีการลงโทษประหาร เมื่อ พ.ศ. 2477 และยังไม่มีการแก้ไขอีกเลย ส่วนในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหาร (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นการแก้ไขครั้งสุดท้ายนั้น เป็นการแก้ไขในเรื่องของ การให้ศาลทหารมีอำนาจลงโทษบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารซึ่งกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรได้ เพื่อเป็นการให้กฎหมายอาญาทหาร มีวิธีการลงโทษประหารชีวิตที่ไม่ทรมาณ ทารุณกรรม และโหดร้ายต่อผู้ถูกประหาร รัฐจึงสมควรแก้ไขปรับปรุงวิธีการลงโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 6 ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับปัจจุบันที่เน้นเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นสำคัญ

4.2 ปัญหาวิธีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาปกติ

4.2.1 ความไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิเสรีภาพและหลักความเสมอภาค ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 4 , 27 และ 28 ได้วางหลักที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

แต่สำหรับกรณีวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ในเวลาปกติ ที่ไม่มีการรบ การสงคราม หรือการประกาศใช้กฎอัยการศึกนั้น เป็นโทษทางอาญาตามกฎหมายฉบับดังกล่าว และมีผลบังคับเฉพาะผู้ถูกคำพิพากษาของศาลทหารให้ประหารชีวิต ที่มีได้ทั้งทหารและพล การประหารชีวิตด้วยวิธีตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ของศาลทหารในเวลาปกติยังมีได้มีการแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิ เสรีภาพและหลักความเสมอภาคเช่นเดียวกับกรณีของปวงชนชาวไทยทั่วไป ดังนั้น จึงควรให้มีการแก้ไขวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาปกติ ให้เป็นวิธีประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษ เพื่อให้เสมอภาคและเท่าเทียมกับประมวลกฎหมายอาญา

4.2.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

การประหารชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ของศาลทหารในเวลาปกติ และศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ใช้วิธีการยิงเสียชีวิตเช่นเดียวกัน ซึ่งถือว่า การประหารชีวิตด้วยวิธีนี้เป็นวิธีการที่โหดร้ายต่อผู้ถูกประหารเพราะทำให้ผู้ถูกประหารได้รับความทรมาน และทารุณ อีกทั้งไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ดังนี้

(1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ที่ประชุมสมัชชาใหญ่ของสหประชาชาติ ได้มีมติให้ทำการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนโดยประเทศไทย เป็น 1 ใน 48 ประเทศแรกที่ยกเสียงสนับสนุนปฏิญญานี้ด้วย โดยในข้อ 5 “บุคคลจะไม่ถูกทรมานหรือ ได้รับความปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้า” อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ได้ร่วมกันจัดทำ

สิทธิต่าง ๆ ที่ปฏิญญาสากลฉบับนี้ให้ความคุ้มครอง ได้แก่ สิทธิในชีวิต สิทธิในทรัพย์สิน เสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือการเชื่อถือ เสรีภาพในการใช้ภาษาและเสรีภาพในการศึกษาภาษาที่ตนเลือก และระบุว่าสิทธิเหล่านี้จะละเมิดมิได้

(2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Convention on Civil and Political Right : 1966) ว่าด้วยการลงโทษประหารชีวิตเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2509 (ค.ศ.1966) ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองกติกานี้ และ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2539 ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี

ถึงแม้ว่าวิธีการประหารชีวิต ด้วยวิธีการยิงเป้า จะบังคับใช้เฉพาะจำเลยที่ถูกพิพากษาให้ประหารชีวิตโดยศาลทหารเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 6 ซึ่งอาจมีทั้งทหาร พลเรือน และเชลยศึกชาวต่างประเทศ ที่ได้กระทำความผิดที่มีโทษประหารชีวิต ใช้อยู่จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาปกติ จากวิธีการ

ยิงให้ตาย เป็นวิธีการนินทาหรือสาดพิษให้ตาย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันมากที่สุด

4.3 ปัญหาวิธีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ

ในเวลาไม่ปกติ คือ ในเวลาที่มีการรบ หรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก ศาลทหารที่มีอยู่แล้วในเวลาปกติ คงพิจารณาพิพากษาคดีอาญาได้ตามอำนาจ แต่ถ้าผู้มีอำนาจประกาศใช้กฎอัยการศึกได้ประกาศหรือผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้สั่งตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาใด ๆ อีกก็ให้ศาลทหารพิจารณาพิพากษาคดีอาญาตามประกาศหรือคำสั่งนั้นได้ด้วย วิธีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ใช้วิธีการยิงให้ตาย ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 6 เช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาปกติ แต่หากมีกรณีที่หน่วยทหารต้องปฏิบัติการกิจอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาน หรือปฏิบัติการกึ่งนอกราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการกึ่งบนเรือรบ หรือในพื้นที่อื่นใด หรือมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุจำเป็นอื่นที่ การบังคับโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ด้วยวิธีการยิงให้ตายจะเป็นวิธีการที่สะดวกกว่า ไม่ยุ่งยาก และรวดเร็วที่สุด รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายน้อย แต่หากจะใช้วิธีประหารโดยการนินทาหรือสาดพิษ อาจเกิดความไม่สะดวกในการจัดหายาหรือสารเคมี การเตรียมอุปกรณ์ และการดำเนินการในด้านอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรค การประหารชีวิตด้วยวิธีการที่รวดเร็ว จะทำให้เกิดความเดือดดาลในการลงโทษผู้กระทำความผิด และทำให้เกิดผลทางด้านจิตใจในการป้องปรามทหารผู้ที่จะกระทำความผิดในสถานการณ์ดังกล่าว อันอาจทำให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายเสียหายได้ รวมทั้งยังลดภาระของหน่วยในการดูแลผู้กระทำความผิดและที่สำคัญที่สุด คือ การทำให้ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยเหนือสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติเป็นสำคัญ ดังนั้น แม้การประหารชีวิตด้วยวิธีการยิงให้ตายจะเป็นวิธีการที่ทารุณกรรม โหดร้าย และไร้ซึ่งมนุษยธรรม แต่ในสถานการณ์ไม่ปกติ ซึ่งไม่สามารถที่จะใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการนินทาหรือสาดพิษได้ วิธีการประหารชีวิตด้วยการยิงให้ตาย จะมีความเหมาะสมมากกว่าวิธีการนินทาหรือสาดพิษให้ตาย

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ระบบศาลทหารของประเทศไทยมีทั้งในเวลาปกติ และในเวลาไม่ปกติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 4 , 27 และ 28 ได้วางหลักที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน โดยมีเจตนารมณ์มุ่งเน้นถึงความเสมอ

ภาคกันของปวงชนชาวไทย และมุ่งคุ้มครองศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และปวงชนชาวไทยทุกคนจะมีสิทธิ เสรีภาพและได้รับความคุ้มครองภายใต้รัฐธรรมนูญนี้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน โดยไม่มีการแบ่งแยก หรือมีเงื่อนไขของแต่ละบุคคลแต่อย่างใด ดังนั้น การบังคับใช้วิธีการสำหรับวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร ซึ่งยังคงใช้วิธีการยิงให้ตายยังคงแตกต่างจากวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งใช้วิธีการฉีดยาหรือสารพิษให้ตายแล้ว ย่อมมีความขัดกันตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศภาคีสมาชิกที่ประเทศไทยเข้าร่วมและมีผลบังคับใช้อยู่ จึงควรมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาปกติ จากวิธีการยิงให้ตาย เป็นวิธีการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันมากที่สุด

สำหรับวิธีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ บัญญัติให้ใช้วิธีการยิงให้ตาย ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 6 เช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาปกติ แต่หากมีกรณีที่หน่วยทหารต้องปฏิบัติภารกิจอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร หรือปฏิบัติการกิจนอกราชอาณาจักร หรือปฏิบัติภารกิจบนเรือรบ หรือในพื้นที่อื่นใด หรือมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุจำเป็นอื่นที่ การบังคับโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ ด้วยวิธีการยิงให้ตายจะเป็นวิธีการที่ง่าย ไม่ยุ่งยาก และสะดวกรวดเร็วที่สุด รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายน้อย แต่หากจะใช้วิธีประหาร โดยการฉีดยาหรือสารพิษ อาจเกิดความไม่สะดวกในการจัดหาหรือสารเคมี การเตรียมอุปกรณ์ และการดำเนินการในด้านอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรค การประหารชีวิตด้วยวิธีการที่รวดเร็ว จะทำให้เกิดความเดือดดาลในการลงโทษผู้กระทำความผิด ในสถานการณ์ไม่ปกติ ซึ่งไม่สามารถที่จะใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษได้ วิธีการประหารชีวิตด้วยการยิงให้ตาย จึงมีความเหมาะสมมากกว่าวิธีการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันแต่ในสถานการณ์และสภาพสังคมปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่มีอารยธรรม และมนุษยธรรมรวมทั้งมีวิวัฒนาการสูงขึ้น การกระทำที่เป็นการทรมานทารุณกรรม โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงได้รับการต่อต้านจากองค์กรต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศและกระแสเรียกร้องขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 6 ดังนี้

1. แก้ไขวิธีการประหารชีวิตของศาลทหารในเวลาปกติ โดยการใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษให้ตายแทนวิธีการประหารชีวิตโดยการเอาไปยิงเสียชีวิตในการ

บังคับโทษประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหาร โดยให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิต

2. ในกรณีของวิธีการประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลทหารในเวลาไม่ปกตินั้น ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุจำเป็นอื่น เพื่อการรบหรือการสงครามหรือการปฏิบัติการทางทหารอื่น ซึ่งไม่อาจใช้วิธีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษได้ ยังคงให้ใช้วิธีการเอาไปยิงเสียชีวิต

3. ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตให้ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ และเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชนในระดับสากล โดยมอบให้กระทรวงกลาโหมเป็นผู้ออกกฎเกณฑ์

4. ควรมีการแก้ไข ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเรือนจำ พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับวิธีการประหารชีวิตด้วยการยิง ตามข้อ 114 - 120 ให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาทหารที่แก้ไขใหม่ ให้เป็นไปตามวิธีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษ และครอบคลุมวิธีการประหารชีวิตของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ

ทั้งนี้ เนื่องจากการปรับปรุงแก้ไขวิธีประหารชีวิตดังกล่าว จะทำให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันรวมถึงการได้รับความคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามหลักสิทธิ เสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักสิทธิมนุษยชน และมีความเป็นสากล แต่ยังคงไว้ซึ่งวิธีการประหารชีวิตด้วยการยิง ในสถานการณ์ การรบหรือการสงคราม หรือการปฏิบัติการทางทหารอื่น ซึ่งศาลทหารในเวลาไม่ปกติได้พิพากษาให้ประหารชีวิต

